

Årsredovisning 2023

Västra Mälardalens Energi & Miljö AB

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	2
ÖVERSIKT AV VERKSAMHETENS UTVECKLING	3
VERKSAMHETSFAKTA	3
VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN	4
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	4
FÖRVÄNTAD UTVECKLING	7
MÅLUPPFÖLJNING	9
UPPFÖLJNING GRUNDUPPDRAG	9
SAMLAD BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSE FÖR DE TRE ÖVERGRIPANDE MÅLEN	13
AVSTÄMNING ÄGARDIREKTIV	13
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	14
VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER	15
RISKHANTERING	15
INTERNKONTROLLPLAN	15
FINANSIELLA RISKER	17
PENSIONS FÖRPLIKTELSE	17
ÄRENDEN SOM BOLAGEN ÖVERLÄMNAT TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE	18
EKONOMISK UPPFÖLJNING BOLAGEN	19
DRIFTRIEDOVISNING PER VERKSAMHET	19
RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING	20

SAMMANFATTNING

VME är ett kommunalt teknikbolag, som ägs till 100 procent av Köpings kommun. Bolagets uppdrag är att:

- Utveckla miljöanpassad energiproduktion och energidistribution och i övrigt verka för en minskad miljöpåverkan.
- Som kommunens huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i kommunen ansvar enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.
- Ansvara för brandvattenförsörjningen i kommunen.
- Utföra administration, drift, skötsel och underhåll av kommunens gator, vägar, parker och andra offentliga platser. Bolaget skall även ombesörja beslutade anläggningsarbeten.
- Ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt, och låta ett helhetstänkande som beaktar såväl ekonomiska, ekologiska som sociala aspekter vara vägledande vid fullgörandet av sitt uppdrag. Detta gäller såväl den löpande verksamheten som investeringar.

VME gör ett positivt resultat och har haft en stabil leverans av tjänster till våra kunder trots en turbulent och utmanade tid.

Rysslands invasion av Ukraina fortsätter. Det har under lång tid fört med sig ett enormt lidande, en stor förödelse och har skapat en situation med både prisökningar och brist på råvaror.

Det ekonomiskt tuffa läget med bland annat hög inflation och stigande räntor har bitit sig fast och medför omfattande påverkan på råvarumarknaderna och de materiella flödena. Samtidigt ser vi att utmaningarna på elmarknaden fortsätter med stora prisvariationer som följd. De extremt höga elpriserna som förekom under 2022 har under 2023 sjunkit, men volatiliteten och osäkerheten består och den kommer sannolikt att vara vår vardag under en längre period framöver.

VafabMiljö AB's beslut att avveckla avfallsförbränningen på Norsa medförde att VME fick tidigarelägga planerna på en ny flispanna i Arboga. Beslut är fattat i styrelsen och första spadtaget togs i september 2023. Flispannan förväntas stå färdig vintern 2024.

Ytterligare en utmaning har varit det föränderliga vädret under året med extrem torka under våren som sedan övergick i översvämningar under hösten och behov av stora insatser för vinterväghållning redan i början av december.

ÖVERSIKT AV VERKSAMHETENS UTVECKLING

Verksamhetsfakta

Fjärrvärme	2019	2020	2021	2022	2023
Antal anläggningar (st)	2 527 st	2 542 st	2 563 st	2 595 st	2 640 st *
Producerad värme (GWh)	344 GWh	317 GWh	373 GWh	351 GWh	363 GWh
Levererad värme (GWh)	300 GWh	268 GWh	316 GWh	296 GWh	314 GWh
Andel spillvärme (%)	52 %	51 %	51 %	51 %	48 %
Ledningsnät (km)	181 km	188 km	195 km	197 km	198 km
Abonnerad effekt (MW)	179 MW	183 MW	174 MW	177 MW	177 MW

* Nytt debiteringssystem som beräknar enligt andra parametrar

Vatten och avlopp	2019	2020	2021	2022	2023
Vattenläckor (st)	18 st	10 st	14 st	10 st	8 st
Nya vatten/avloppsabbonnenter (st)	3 st	8 st	21 st	16 st	22 st
Producerat dricksvatten (m ³)	2 385 124 m ³	2 302 718 m ³	2 227 806 m ³	2 111 890 m ³	2 260 087 m ³
Debiterat dricksvatten (m ³)	1 695 070 m ³	1 781 526 m ³	1 696 565 m ³	1 690 391 m ³	1 668 372 m ³
Ej debiterat dricksvatten (m ³)	60 000 m ³	60 000 m ³	60 000 m ³	25 902 m ³	33 382 m ³
Utläckage från vattenledningsnätet (m ³)	630 054 m ³	461 192 m ³	471 240 m ³	395 597 m ³	562 186 m ³
Utläckage från vattenledningsnätet (%)	26 %	20 %	21 %	19 %	25 %
Mottaget avloppsvatten (m ³)	3 562 921 m ³	2 889 943 m ³	3 273 763 m ³	2 758 264 m ³	4 106 375 m ³
Debiterat avloppsvatten (m ³)	1 575 382 m ³	1 637 716 m ³	1 649 577 m ³	1 634 888 m ³	1 613 999 m ³
Tillskottsvatten (m ³)	1 987 542 m ³	1 252 227 m ³	1 624 185 m ³	1 123 376 m ³	2 497 315 m ³
Tillskottsvatten till avloppsledningsnätet (%)	56 %	43 %	50 %	41 %	164 %
Utbytestakt ledningsnät (år)	227 år	220 år	300 år	290 år	462 år

Viktiga förhållanden

Krig i Europa har lett till ett ansträngt säkerhetsläge och att verksamheterna brottas med prisökningar och brist på råvaror.

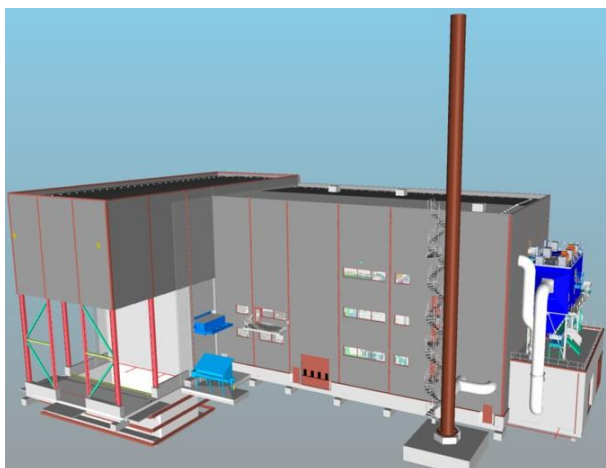
I VME påverkas samtliga verksamheter av stigande priser. Generellt påverkas alla pågående och planerade projekt negativt, med ökade kostnader för inköp, tjänster och entreprenader. Prisökningen på drivmedel påverkar främst driftavdelningen, då verksamheten till stor del är beroende av fordon och entreprenadmaskiner. De avgiftsfinansierade verksamheterna påverkas främst av oroligheterna på finansmarknaden genom stigande räntor. De oförutsägbara kostnadsökningarna för räntor, bränslen, KPI index i avtal, el, material med mera medför en komplex situation som innebär taxehöjningar 2024.

Våren blev en period av extremt torrt väder, dock utan upplevda problem med vattenförsörjning i kommunen. Därefter följde en period med kraftig nederbörd som bland annat resulterade i översvämning av diken och åar samt i fastigheter. Det medförde en markant ökning av mottagen mängd avloppsvatten till Norsa avloppverk. I dagsläget samlas uppgifter in för att dokumentera de skador som har uppkommit och kontakt sker med försäkringsbolaget. Det kan leda till framtida ersättningskrav för kommunkoncernen.

Händelser av väsentlig betydelse

Räntekostnaderna har under 2023 fortsatt att öka och är den enskilt största avvikelsen mot budget för vatten- och avloppsverksamheten (VA). Avvikelsen mot budget är 4,9 miljoner kronor för VA och för hela VME 5,9 miljoner kronor. Sedan 2021 då vi hade historiskt låga räntor har räntekostnaden ökat med 11 miljoner kronor, vilket motsvarar 397 procent.

Efter beslutet att VafabMiljö AB ska lägga ned avfallsförbränningen i Köping 2024-06-30 tidigarelades projektet med att bygga en ny flispanna i Arboga. Beslut togs av VME's nya styrelse i maj 2023. Därefter startade projektet med projektering, upphandling och samtidigt påbörjades arbete med mark och byggprocess. Projektet beräknas vara färdigt vintern 2024.

Båda avtalen med spillvärmeleverantörerna löpte ut under året och förhandlingar pågick in i det sista eftersom läget har varit osäkert. Avtalen uppräknas med KPI-KS som sista åren har ökat kraftigt. Avtalsförhandlingarna resulterade i cirka 9 procent högre kostnader år 2024.

VME har haft svårt att teckna avtal för att få in tillräckligt med volym av flisbränsle inför eldningsäsongen. Tidigare leverantörer är mycket återhållsamma med att teckna avtal och priserna har höjts med 47 procent. Det beror till största del på omvärldsfaktorer så som krig, låg kronkurs, lågkonjunktur och omställning till fossilfritt i Europa samt att Sveriges skogsbränslen skeppas ut i Europa till ett högre pris. Även pellets har stigit kraftigt i pris, för andra året i rad, med ytterligare

44 procent. Prisökningarna på flis och pellets trädde i kraft hösten 2023, vilket ledde till att budgeten överskreds.

VME har under 2023 mottagit ett elstöd på 5 miljoner kronor.

Övriga händelser under året

I april valdes VME's nya styrelse och ordförande är numera Per Ågren. Då passade vi även på att tacka av Elizabeth Salomonsson som varit styrelseordförande sedan bolaget grundades.

VME fortsätter det ständiga arbetet för minskad miljöpåverkan. Ett stort steg i den riktningen är att bolaget under våren 2023 blev certifierade enligt ISO 14001. Det är den internationellt accepterade standarden för fastställande av miljöledning. Miljöledning innefattar tekniker och metoder för hur en organisation styr, leder och utvecklar sitt miljöarbete. Bland annat har det genomförts utbildning av personal, översyn av rutiner samt slutförande av miljömål.

Ytterligare ett steg i arbetet mot minskad miljöpåverkan är att VME nu är Kranmärkta. Genom att enbart servera lokalproducerat kranvatten i stället för förpackat vatten så värnar bolaget om en bättre miljö med minskade utsläpp.

Beläggningssäsongen kom i gång två veckor senare med start i slutet på april. Anledningen var den ihållande vintern med tjäle. Kommunens grusytor har hyvlats och underhållits med grus vid fyra tillfällen under året.

Cirka 125 potthål har asfalterats eller på annat sätt underhållits löpande under 2023. De är en minskande trend flera år tillbaka vilket visar att vi sakta men säkert får ett bättre asfalterat vägnät inom kommunen.

Skyltinventering utfördes i början på juni, vilket medförde utbyte av cirka 150 trafikskyltar. Även cirka 150 gatunamns skyltar har bytts ut, främst inom Östanåsområdet. Trafiksignalerna på Ringvägen/Östanåsgatan har haft ett ökat underhållsbehov, då den tekniska livslängden börjat uppnås under 2023. Ett antal reparationer har utförts med tyngdpunkt under sensommaren. Felet visade sig bero på rost på ett flertal kopplingsplintar med kortslutning som följd.

Årligen finns en budget för underhåll av en tredjedel av kommunens dagvattenbrunnar. 2023 utfördes underhåll av cirka 650 dagvattenbrunnar under oktober-november. Under året har även 122 schaktåterställningar med varierande storlek åtgärdats.

Vintern får betecknas som normal januari-mars men från november fram till årsskiftet har det varit kallt och kommit mycket snö som har krävt betydande insatser.

Nytt för i år och under hösten är fokus på luftföroreningar i form av partiklar på Glasgatan. Sand har ersatts med salt på Glasgatan och Otto Hallströmsväg i syfte att minska uppvirvlade damm från sanden. Det här är ett projekt i samarbete med miljökontoret där VME medverkar. Bolaget ingår i en nationell grupp som arbetar med förslag på lösningar för att minska luftföroreningar i tätort.

För att uppmärksamma sommarblomstemat, som i år firar tio år, gav VME medborgarna i uppgift att rösta på en favorit av tidigare års teman. Sagotemat från år 2017 vann med god marginal och namnet för sommarblomstemat 2023 blev därmed Sagotema 2.0. Bland annat fick de tre små grisarna åter flytta in i rabatten på Stora torget och urnorna runt centrum har precis som tidigare temat Hans och Greta. Nyheterna för i år var Prinsessan och Draken, Frost och Minionerna. Även här arbetar verksamheterna med minskad miljöpåverkan då flera detaljer kunde återbrukas från tidigare år.

I början av 2023 gjordes en större avverkning av granbarkborreskadad skog på Ullvi backar.

Flera av motionsspåren blev skadade av plogning under vårvintern och kraftiga skyfall under sensommaren. Nytt slitlager har lagts på flera platser i Johannisdals-, Karlbergs- och Skoftestas motionsspår. Dessutom har flera trummor bytts ut för att förbättra avvattningen av spåren. I Skoftesta MTB-spår (mountainbikespår) har en ny enklare väg byggts upp förbi stenbacken och i Johannisdals MTB-spår har ett blött parti åtgärdats.

Personalbrist hos servicelaget påverkar arbetet med att bibehålla standarden på grönytor och avfallshantering i parker. Bolagets egen personal har på övertid trimmat sly och högt gräs samt fått sköta avfallshanteringen. I vissa fall har även entreprenörer anlitas.

Under maj och juni var det varmt och torrt väder. Mot slutet av juni blev det så torrt att gräset slutade växa. I juli skiftade vädret och regnskurarna började. De kraftiga skyfallen förstörde rabatter och gräsytor. Det fuktiga vädret ledde till en kraftig tillväxt av vegetationen vilket gjorde det svårt att hinna med att klippa och rensa allt. VME har provat med gräsklipparrobotar i parken vid Kråkbacken. Detta är ett led i vår effektiviseringsplan. Robotarna har fungerat väl trots den utmanande gräsklipparsäsongen i slutet av sommaren med mycket regn och snabb tillväxt.

Vi har gjort en uppgradering av vårt debiteringssystem för fjärrvärme och får nu ett mer modernt system. Första faktureringen gjordes i mars 2023.

Många nyanslutningar för fjärrvärme har genomförts under året som till exempel kvarteret Disa samt Bredablick i Köping och Anicura i Arboga. Sammanlagt anslöts 25 stycken i Köping och 5 stycken i Arboga.

Större utbyten av utrustning har gjorts i bränsletransportörer, askhantering och på elsidan vilket stärker tillgängligheten och minskar störningarna ytterligare i våra fjärrvärmeanläggningar.

Tillståndsansökan för mottagande av avloppsvatten till Norsa avloppsverk lämnades in i december till miljöprövningsdelegationen i Uppsala. Befintligt tillstånd är gammalt och måste uppdateras till gällande lagstiftning. Köping vill växa vilket medför att avloppsverket behöver förberedas för att kunna ta emot större mängd avloppsvatten.

Vattenskyddsområde med föreskrifter för Köpings vattentäkt är inlämnad för fastställelse till Länsstyrelsen i Västmanland.

VA-verksamheten har under 2023 utfört 22 nyanslutningar. De är fördelade på ett fåtal större anslutningar såsom ett LSS-boende på Ullvi backar samt butikerna Rusta och Stadium outlet. Övriga anslutningar består av villakunder.

Under året har det uppstått åtta vattenläckor vilket är färre än förra året då det var tio.

Förväntad utveckling

VME berörs av NIS-direktivet (The Directive on security of network and information systems), som ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. NIS-direktivet, NIS2 är framtaget av EU och börjar tillämpas oktober 2024. Flertalet nya krav aktualiseras som innefattar säkerhet, risk- och sårbarhet, kontinuitetsplaner, elsäkerhet, hållbarhet, klimatförändringar och miljö. Under 2024 intensifieras arbetet ytterligare med att förstärka systemsäkerheten för verksamheterna inom VME.

Då vi är förhållandevis få medarbetare på samtliga av våra verksamheter ställs det stora krav på en bred kompetens hos våra medarbetare. Detta ger utmaningar vid rekryteringar då det kan vara svårt att hitta sökande som motsvarar bolagets behov. Kompetensförsörjningen av tekniker och ingenjörer är redan idag är en utmaning. VME arbetar långsiktigt med att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö och vara en attraktiv arbetsgivare.

VME ser ett växande behov av deponimöjligheter för schaktmassor. Idag används oönskade massor som sluttäckning av gamla deponier. Detta är dock ett användningsområde för massorna som med tiden kommer att försvinna. Arbetet pågår ständigt med att utveckla våra metoder samt öka volymen på återanvändningen av schaktmassor på vårt mellanlager för jord och sten. Detta räcker inte, även i samhällsplaneringen behöver hänsyn tas till att skapa platser för tippning av schaktmassor av lämplig sort.

Vägnätet i Sverige slits allt snabbare. Orsakerna är ökad fordonstrafik, ökad kanalisering av trafik och högre andel tung trafik. En åtgärd som ska underlätta för näringslivet och Köpings kommun är att hänvisa tung trafik till ändamålsenliga gator som är klassade för detta. I och med att kommunen rustar upp djuphamnen utreds möjligheterna att Nya Hamnvägen, Gamla Hamnvägen och Matrosvägen kan trafikeras av fordon med upp till 74 tons bruttovikt. Samordning med ledningsägare kvarstår innan eventuellt beslut om nya föreskrifter kan tas på delegation. Denna åtgärd ska underlätta för näringslivet genom att minska behovet av att ansöka om trafikdispens för trafik till och från Köpings djuphamn. Slitage på kommunens övriga gator kommer att kunna begränsas.

VME deltar med representanter i flera utredningar som rör infrastrukturen i och omkring Köpings kommun. Både nu och i framtiden kommer vi lägga mycket resurser på att vara delaktiga i dessa utredningar och påföljande projekt. Flera av utredningarna som pågår nu kommer att påverka först om ett par år. Beroende på hur utredningarna faller ut så kommer dessa att påverka verksamheten i olika hög grad. Exempel på utredningar där vi deltar:

- Nya områden för bostäder och näringsverksamhet.
- Renovering av hamnområdet i Köpings hamn.
- E18 motorväg mellan Köping och Västerås.
- Gemensamt cykelnät mellan KAK -kommunerna och utbyggnad cykelväg till Munktorp.
- Utredning av solcellspark.
- Nationell grupp för att minska luftföroreningar i tätort.

Fjärrvärme kommer fortsätta arbeta med kundkontakter ur ett pris- och hållbarhetsperspektiv. Konkurrensen för fjärrvärmeverksamheten kommer framför allt från värmepumpar och många fastighetsägare har ambitioner om effektiviseringar i sina bestånd. För att möta våra kunder och verka som en trovärdig och långsiktig leverantör så kommer bolaget att fortsätta utveckla kundkontakterna. Det kommer ske genom regelbundna träffar med framför allt nyckelkunder som till exempel industrier eller större fastighetsbolag men även med mindre kunder som enskilda fastighetsägare. Kontakterna är viktiga för att säkerställa att det vi levererar motsvarar kundens förväntningar och vi får även en möjlighet att förankra våra framtida ambitioner hos kunderna, något som ökar transparensen och minskar risken för missförstånd.

Det finns en fortsatt oro för ökade bränslepriser då tillgången fortfarande är låg. Den största anledningen är minskat byggande samt att timret till stor del exporteras utomlands. Framöver ser vi över ett utökat bränslelager för att kunna klara längre period med kontinuerlig fulldrift för fjärrvärme.

Under hösten 2024 planeras den nya flispannan i Arboga driftsättas. Flispannan är en viktig ersättning av VafabMiljö AB's avfallsförbränning. I nästa steg behöver vi förstärka den egna produktionen på Norsa, då vi annars blir sårbara om spillvärmeleverantörer faller ur under vintersäsongen. VME arbetar med att elda så lite olja som möjligt för att minimera prishöjningarna ut till kund.

VA-verksamhetens stora utmaning framöver blir att planera och projektera för att möta de myndighetskrav som ställs vid tillståndsgivningen för avloppsverket. Större ombyggnationer kommer att behövas under de närmsta tio åren i och med fler anslutna fastigheter och högre utsläppskrav.

Utredning pågår för att ersätta avloppspumpstationerna Gamla reningsverket och Vågtorget. Nästa steg i arbetet är detaljprojektering. Det kommer innebära en stor investering för VA-verksamheten.

MÅLUPPFÖLJNING

Uppföljning Grunduppdrag

Fullmäktige har beslutat om tre övergripande mål. Planering och uppföljning av dessa görs utifrån de tre perspektiven; verksamhet, medarbetare och ekonomi. Bedömning av god kvalitet i det utförda grunduppdraget görs utifrån de övergripande målen. Nämndens urval av viktiga kvalitetsfaktorer och dess indikatorer ligger till grund för bedömningen av god kvalitet.

- = Helt uppfyllt
- = I hög grad uppfyllt
- = Delvis uppfyllt
- = Utvärdering ej möjlig

Övergripande mål – Verksamhet

Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Förtroende för VA-tjänster		→
En trygg och trivsam stadsmiljö		→
Nöjda kunder		→
Minska miljöpåverkan		↗

Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Riktvärde 2023	Bedömning	Trend
Förtroende för VA-tjänster						
Hälsomässigt säkert dricksvatten	100 %	100 %	99 %	100 %		→
En trygg och trivsam stadsmiljö						
Skötsel av gator och vägar	69 %	65 %	66 %	-		↗
Skötsel av gång- och cykelvägar	80 %	74 %	73 %	-		↘
Nöjda kunder						
NKI Fjärrvärme	-	82 %	-	-		-
NKI Vatten och avlopp	-	81 %	-	-		-
NKI Teknisk verksamhet	-	78 %	-	-		-
Minska miljöpåverkan						

Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Riktvärde 2023	Bedömning	Trend
Elförbrukning/omsättning kWh/kr	0,026 kWh/kr	0,034 kWh/kr	0,029 kWh/kr	0,025 kWh/kr		↗
Vattenläckage m3/h fjärrvärme	2 m ³ /h	1 m ³ /h	1 m ³ /h	1 m ³ /h		→
Returtemperatur	42.9 °C	44.9 °C	47.1 °C	42.3 °C		↘
Rapportering avvikelser mot villkor	100 %	100 %	100 %	100 %		→
CO2 bränsleutsläpp/omsättning	0,10 Kg CO2/kr	0,08 Kg CO2/kr	0,07 Kg CO2/kr	0,05 Kg CO2/kr		↗
Andel fossilt drivmedel	9 %	7 %	5 %	5 %		↗
Utsläpp CO2 i kommunen (ny/renoverad cykelväg)	1 775 m	930 m	1 200 m	2 000 m		↗
Antal planterade träd kompenserad mängd CO2	48 st	9 st	51 st	30 st		↗
Andel återvunnen asfalt	10 %	>10%	>10%	10 %		→
Andel inköp miljövänliga produkter Lyreco	50 %	54 %	51 %	55 %		↘
Digitalisering av scannade fakturor	15%	7 %	5 %	10 %		↗
Antal utbildad personal om kemikalier	-	-	10 st	-		↗
Antal installerad bräddutrustning	-	-	2 st	-		-
CO2 ekv/kWh	33.4 ekv/kWh	38.8 ekv/kWh	39.7 ekv/kWh	35.0 ekv/kWh		↘

Analys kvalitetsfaktorer

För indikatorn hälsomässigt säkert dricksvatten finns från och med 1 januari 2023 inte parametrarna otjänligt samt tjänligt med anmärkning kvar i samband med bedömning av analysresultat. Nu kontrolleras ifall analysresultat uppfyller gränsvärdeskrav eller inte enligt Livsmedelsverkets rekommendationer. Ett analysresultat som är utanför gräns är inte automatiskt otjänligt. Under 2023 finns det endast ett prov som ej uppfyller gränsvärdeskravet.

Kundnöjdhetsindex följs vartannat år. Nästa gång är 2024. Sedan senaste kundundersökningen har VME arbetat för att bibehålla den höga kundnöjdheten genom till exempel planerade kundträffar och bra bemötande vid kundkontakter.

Bolaget arbetar löpande för att minska miljöpåverkan. Indikatorerna visar att arbetet ger effekt inom de flesta områdena.

Under 2023 har det planterats 51 träd i Köpings kommun. En pågående upphandling var anledningen till det låga antalet planterade träd föregående år.

Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser

Prioriterat område	Bedömning
Att bli miljöcertifierade enligt ISO14001	
En satsning på att marknadsföra bolagets uppdrag i både Köping och Arboga kommun	

Analys prioriterat område

VME är nu miljöcertifierade enligt ISO14001 och framöver fortsätter arbetet med att minska miljöpåverkan. I samband med det har ett årshjul skapats och är presenterat för ledningsgruppen.

Arbetet med att marknadsföra bolagets uppdrag pågår och VME har bland annat medverkat på arbetsmarknadsmässan Högvarvet på Mälardalens universitet samt tagit emot praktikanter från högstadieskolorna inom Köpings kommun. Bolaget har även engagerat medborgarna i sommarblomstemat med en omröstning inför sommaren 2023.

Övergripande mål - Medarbetare

Vi har engagerade medarbetare som trivs och utvecklas och ett gott ledarskap

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Sjukfrånvaro		↗
Frisknärvaro		↗
HME		-

Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Riktvärde 2023	Bedömning	Trend
Sjukfrånvaro						
Sjukfrånvaro (%)	3.3 %	4.0 %	3.6 %	4.0 %		↗
Frisknärvaro						
Frisknärvaro, ingen sjukdag (%)	39.0 %	36.0 %	39.4 %	50.0 %		↗
HME						
Hållbart medarbetarengagemang (HME) Totalt i VME	83 %	-	82 %	83 %		↘

Analys kvalitetsfaktorer

Under perioden januari-december 2023 rapporteras det en sjukfrånvaro på 3,6 procent för hela bolaget. 2,69 procent för kvinnor och 4,00 procent sjukfrånvaro för män.

Under 2023 är det 39,4 procent som har noll dagar i sjukfrånvaro vilket inte når upp till det högt ställda målet på 50 procent.

HME mäts i medarbetarundersökningen. Under hösten 2023 genomfördes en så kallad pulsmätning. En mindre omfattande mätning jämfört med tidigare medarbetarundersökningar. Vi ser ett något lägre resultat än tidigare mätning. Arbete pågår med att ta fram handlingsplaner inom alla verksamheter.

Prioriterat område	Bedömning
Att arbeta för en förbättrad arbetsmiljö	

Analys prioriterat område

Som ett led i utmaningarna med nyrekryteringar är en förbättrad arbetsmiljö ett prioriterat område. Arbetet med gemensam lokal pågår. Samhällsbyggnadsförvaltningen tittar vidare på om ledig lokal finns som passar behovskriterierna.

Övergripande mål - Ekonomi

Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Långsiktigt hållbar ekonomi		→
Resurser nyttjas effektivt		↗

Indikator/mått	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Riktvärde 2023	Bedömning	Trend
Långsiktigt hållbar ekonomi						
Andel spillvärme	51.0 %	51.0 %	48.0 %	55.0 %		↘
Resurser utnyttjas effektivt						
Nettokostnad väg- och järnvägsnät, parkering samt parker, kr/inv	2 070 kr/inv	2 528 kr/inv	-	-		-

Analys kvalitetsfaktorer

För att kunna hålla fjärrvärmesaxen nere och främja miljön är målet en ökad andel spillvärme av totala bränslet för uppvärmning av fjärrvärmerna. Andelen spillvärme är lägre för år 2023 och det beror på lågkonjunktur och driftsstörningar som gör att produktionen dragits ner hos våra leverantörer. När den nya pannan i Arboga står klar kommer bolaget få större kontroll och kan styra egen produktion i högre grad mot miljövänligare och priseffektivare bränslen, även då spillvärmeleveranserna minskar.

Bolaget arbetar aktivt med att utnyttja resurser effektivt, bland annat genom att återanvända material till sommarblomstema samt juldekorationer. Under 2023 har VME haft en strategidag för arbetsledare och chefer. Dagen syftar till att diskutera hur vi effektivare kan nyttja de resurser vi har inom bolaget. Arbetssättet blev mycket uppskattat och kommer framöver genomföras årligen höst och vår.

Utfallet gällande 2023 är ej publicerade för nettokostnad väg- och järnvägsnät, parkering samt parker. Då uppgifterna tas från Kolada som hämtar siffror från kommunens räkenskapsammandrag visar denna indikator vad som är bokfört för denna verksamhet respektive år. 2022 gjordes en ombokning av tidigare års resultat (2020-2021) från Köpings kommun till VME på grund av ändrade redovisningsrutiner. Det gör att utfallet 2022 blir högt. 2023 och framåt kommer siffran visa den ram som beslutas för verksamheten i budgetprocessen dividerat med antal invånare. Det faktiska resultatet redovisas endast i VME och påverkar inte kommunens räkenskapsammandrag.

Samlad bedömning av måluppfyllelse för de tre övergripande målen

VME fullföljer till stor del den uppsatta planen för de övergripande målen, trots de utmaningar som varit under perioden. Att bolaget nu är miljöcertifierade enligt ISO 14001 är ett kvitto på det intensiva arbetet som ständigt pågår för att minska vår miljöpåverkan. Samtliga verksamheter genomsyras av ett miljötänk som ger långsiktig positiv effekt på miljön.

Bolaget ser positiva trender när det gäller det gäller kvalitetsfaktorn för medarbetare. Sjukfrånvaron är låg, och den minskar 2023 jämfört med 2022. Samtidigt ökar frisknärvaron, som visar noll sjukdagar. Analys av HME pågår och kommer resultera i handlingsplaner att arbeta vidare med framöver för att nästkommande år nå ett högre resultat.

När det gäller ekonomiperspektivet arbetar bolaget ständigt med en kostnadseffektiv bränslemix för fjärrvärmeproduktionen. 2023 minskade leveransen av spillvärme på grund av lågkonjunkturen, vilket gör att vi inte når målet för kvalitetsfaktorn långsiktigt hållbar ekonomi. Långsiktigt investerar VME för en stabilare tillgång på miljövänliga och priseffektiva bränslen genom att bygga en ny flispanna i Arboga.

Den samlade bedömningen av de prioriterade områdena samt kvalitetsfaktorerna är att vi delvis uppfyller målen inom respektive område.

Avstämning ägardirektiv

Uppföljning ekonomiska mål i ägardirektiven

Ägardirektiv	Utfall 2023
Ge en årlig avkastning på fjärrvärmeverksamheten på minst 12 Mkr	
Ge en avkastning på totalt kapital med 4 % på fjärrvärmeverksamheten	1.3 %
Eftersträva att soliditeten för fjärrvärmeverksamheten (justerat eget kapital i förhållande till balansomslutningen) i genomsnitt under en treårsperiod uppgår till minst 20 %	25 %

På grund av det svaga resultatet finns det inte utrymme att dela ut 12 miljoner kronor. Samtal pågår med ägaren och besked om utdelning tas på årsstämman i april 2024.

Avkastningen på totalt kapital blev 1,3 procent och målet är inte uppfyllt. Anledningen till den låga avkastningen är att tillgångarna inom fjärrvärmeverksamheten har ökat samtidigt som december månads köld resulterade i ett lägre resultat än förväntat.

Det lägre resultatet påverkar också soliditeten för fjärrvärmeverksamheten som är 22,5 procent per sista december. VME fjärrvärme ligger på en genomsnittlig soliditet under en treårsperiod på 25,0 procent och uppfyller mål enligt ägardirektiv.

Väsentliga personalförhållanden

Definitioner:

Lönekostnader: Enligt SCB:s definition: lön, pensionskostnader, sociala avgifter, exklusive skattefria traktamenten.

Antal anställda: Siffrorna ska anges som årssnitt.

Årsarbetare: Medelanställda = antalet arbetade timmar / normal årsarbetstid enligt branschen

Sjukfrånvaro: Sjukfrånvaron ska avse både tillsvidare- och visstidsanställda.

Personalnyckeltal	2022	2023
Lönekostnader, mkr	-66 Mkr	-74 Mkr
Genomsnittlig löneökning enligt avtal i %	-	-
Tillsvidareanställda män	64 st	66 st
Tillsvidareanställda kvinnor	31 st	31st
Visstidsanställda män	0 st	0 st
Visstidsanställda kvinnor	2 st	1 st
Årsarbetare	96.55 st	96.80 st
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden totalt	4.04 %	3.56 %
- varav män totalt	4.17 %	4.00 %
- varav < 29 år	0.96 %	0.69 %
- varav 30-49 år	2.75 %	1.29 %
- varav > 50 år	6.02 %	6.78 %
- varav kvinnor totalt	3.76 %	2.69 %
- varav < 29 år	3.17 %	5.00 %
- varav 30-49 år	4.79 %	2.42 %
- varav > 50 år	1.99 %	2.34 %
Långtidsfrånvaro, andel av total sjukfrånvaro	34.37 %	52.71 %
Långtidsfrånvaro > 60 dagar	680.00	738.00
Frisknärvaro % (max 5 sjukdagar per år)	30 %	23.41 %
Frisknärvaro % (ingen sjukdag)	36 %	39.36 %

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Riskhantering

Riskhanteringen under året har till stor del fokuserats på en oförutsedd risk i att stå utan bränsle för fjärrvärmeproduktion i och med avveckling av sopförbränningen på Norsa. Risken har hanterats genom att tidigarelägga investeringen av en ny flispanna i Arboga. Utöver det har VME identifierat sex riskområden kopplade till grunduppdraget. Dessa är ränterisk, omvärldsrisk, operativ risk, klimatrisk, hög arbetsbelastning och kompetensbrist.

Utifrån dessa riskområden har en bruttorisklista tagits fram av ledningsgruppen. Dessa risker har analyserats ur ett risk- och väsentlighetsperspektiv och fått ett riskvärde. Bruttoreisklistan har presenterats för styrelsen som har valt ut tre risker till 2023 års internkontrollplan. En av riskerna valdes också ut av kommunstyrelsen som en gemensam risk för kommunkoncernen därav rapporteras kontinuitetsplaner på två ställen.

Internkontrollplan

Nämndens/styrelsens egna risker

Organisation: VME

Risk	Beskrivning	Riskvärde (1-16)
Risk till skada på lekplats	Risk för skada/olycka på kommunens lekplatsanläggning.	8
Risk för undermåliga broar	Risk för skada/olycka på kommunens broar.	8
Inaktuella kontinuitetsplaner	Risk för att verksamheten inte klarar att hantera allvarlig störning.	8

Resultat och analys

Risk till skada på lekplats

En gång per år görs en protokollförd säkerhetsbesiktning av lekplatser. Besiktningen genomförs av utbildade inom området. I den årliga säkerhetsbesiktningen görs en grundlig kontroll av lekredskapen och fallskyddet enligt SS-EN 1176 och SS-EN 1177. Förutom årlig besiktning görs rutinmässiga visuella kontroller och regelbundna funktionskontroller.

Skada som upptäcks eller anmäls och innebär säkerhetsrisk åtgärdas omedelbart. Utöver säkerhetskontrollerna utförs mindre reparationer, utbyte av slitningsdelar, klottersanering, målning, oljning etcetera som en del i det periodiska underhållet av lekplatsen. Under 2023 har våra

lekplatser haft en normal nivå av slitage utan större skadegörelse, förutom klottersaneringar upprepade gånger på flera av våra lekplatser.

Risk för undermåliga broar

Varje år utförs förebyggande underhåll på samtliga broar, enligt en fastställd driftplan. Utöver detta undersöks och inspekteras broarna enligt Trafikverkets rekommendationer av en broinspektör. Det medför att vi får bra kontroll på broarnas skick och kan planera underhållsåtgärder i tid. Dessutom utförs brorenoveringar för att de ska uppfylla krav på säkerhet över tid.

Kontinuitetsplaner

Under 2023 har samtliga verksamheter inom VME arbetat med att aktualisera kontinuitetsplanerna. Arbetet kommer fortgå under nästkommande år för att säkerställa att bolagets kontinuitetsplaner är aktuella och håller hög kvalitet.

Gemensamma processer

Risker	Beskrivning
Avtalstrohet	Risk att inköp görs från leverantörer som vi inte har avtal med, vilket bl a leder till höga kostnader. Risk att inköpskortet inte används enligt gällande regler, vilket medför höga och overifierade kostnader.
Allvarlig störning	Risk för att verksamheten inte klarar att hantera allvarlig störning.
Stora investeringar	Risk för att vi inte har en tydlig process för genomförandet av stora investeringar, vilket medför att vi inte har koll på vilka investeringsbehov vi har och därmed inte kan planera för dem i god tid.

Resultat och analys

Avtalstrohet

Samtliga representationskostnader har granskats och totalt 109 stycken inköp har gjorts under 2023. Utav samtliga inköp är 55 procent av leverantörerna upphandlade. I de fall där inköp genomförts utan upphandlad leverantör rör det sig främst om lunch samt present till jubilarer där upphandlade avtal ej finns. Vi ser även ett fåtal inköp från Arboga, där vi har verksamhet men saknar upphandlad leverantör för livsmedel. Granskningen visar att VME till stor del väljer att handla från upphandlade leverantörer och inköpskortet används enligt gällande regler.

Förebygga allvarlig störning

Under 2023 har samtliga verksamheter inom VME arbetat med att aktualisera kontinuitetsplanerna. Arbetet kommer fortgå under nästkommande år för att säkerställa att bolagets kontinuitetsplaner är aktuella och håller hög kvalitet.

Stora investeringar

När det gäller stora investeringar arbetar VME enligt en fastställd rutin. Inom bolaget samordnas ett arbetsprogram där man planerar arbeten dels årsvis och över en flerårsperiod. Detta för att koordinera och planera arbetet för samtliga verksamheter. I budgetprocessen görs äskande för planerade projekt nästkommande år och två planår. Projektledarna har projektmöten varannan vecka och beskriver hur arbetet fortskrider. Investeringarna diskuteras i ledningsgruppen och redovisas löpande för styrelsen. Sammanställd översyn över alla investeringar görs minst två gånger per år i samband med delår- och helårsrapportering. Alla avvikelser mot budget rapporteras då.

Finansiella risker

Räntan har successivt ökat under 2023. Vi ser löpande över låneportföljen för att anpassa den efter beslutad finanspolicy. Låneportföljen har en blandning mellan rörliga och fasta räntor med spridda förfall. Den beslutade finanspolicyn ska minska osäkerheten för framtida räntehöjningar men kan öka räntekostnaden på kort sikt.

Avvikelser finansiella risker

VME har haft en låneportfölj med hög ränterisk på grund av övertagande av ett rörligt lån från Köpings kommun avseende VA-verksamheten. Det blir extra kännbart i dessa tider då räntan stiger. I november när lånet löpte ut hanterade vi den finansiella risken genom att dela upp lånet i flera poster och binda dem med olika förfalldatum.

Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelse (Mkr)	2022	2023
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	5.6	9.3
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	4.6	7.6
b) Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	-	-
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	0.9	-
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-	-
Summa pensionsförpliktelser (inkl försäkring och stiftelse)	11.1	18.6

Ärenden som bolagen överlämnat till kommunfullmäktige

VME har lämnat följande ärende till kommunfullmäktige:

- Godkänna Västra Mälardalens Energi och Miljö AB:s styrelsebeslut beträffande uppförande av ny pannhet på anläggningen Vimman, Arboga.
- Godkänna styrelsen förslag till finansiering, dels med eget kapital och extern belåning upp maximalt 150 000 000 kr.

Förslaget godkändes på kommunfullmäktige 2023-06-08, §91

EKONOMISK UPPFÖLJNING BOLAGEN

Driftredovisning per verksamhet

Skattefinansierad verksamhet

Skattefinansierad verksamhet, Mkr	Intäkt 2023	Intäkt 2022	Kostn ad 2023	Kostn ad 2022	Resultat 2023	Resultat 2022	Budget 2023	Budget 2022	Avvikelse 2023
Väg- o järnvägsnät, parkering	-62,09	-72.17	98,87	103.15	36,78	30.98	33.90	33.13	-2,88
Parker	-0,21	-0.21	15,45	15.94	15,24	15.73	15.44	15.59	0,20
Miljö/hälsa hållbarhetsutveckling	-0,76	-0.30	0,61	0.30	-0,15	0.00	0.00	0.00	0,15
Totalförsvär samhällsskydd	0,00	0.00	1,06	1.06	1,06	1.06	0.93	0.93	-0,13
Gen. administration	-69,30	-69.28	18,64	15.00	-50,67	-54.28	-50.28	-49.67	0,39
Kommersiell verksamhet	-6,51	-6.74	6,41	6.97	-0,10	0.23	0.01	0.01	0,12
Summa	-138,89	-148.70	141,04	142.42	2,15	-6.28	0.00	0.00	-2,15

Den skattefinansierade verksamheten gör ett underskott med 2,2 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Den största avvikelsen finns inom verksamheten väg- och järnvägsnät och parkering. Avvikelsen beror till större delen på dyrare omvärldsfaktorer så som höjda hyror, ökade drivmedelskostnader och pensionskostnader. En annan sak som påverkar verksamheten är vädret och i december var det både snöfall och halkbekämpning som behövde utföras. Mängden snö har gjort att kostnaderna för vinterväghållning överskrider budget med 1,5 miljoner kronor.

Parkverksamheten har vid årets slut ett positivt resultat på 0,2 miljoner kronor. Det beror på att personal från park har arbetat mer med investeringsprojekt samt hjälpt till inom gatuverksamheten. Den torra inledningen av sommaren resulterade även i mindre gräsklippning.

Utfallet för brandvatten visar på en negativ avvikelse mot budget med 0,1 miljoner kronor. Anledningen är att taxan höjts, men inte ramen. Inför 2024 höjs ramen, dock inte till motsvarande kostnad enligt ny taxa.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Avgiftsfinansierad verksamhet, Mkr	Intäkt 2023	Intäkt 2022	Kostnad 2023	Kostnad 2022	Resultat 2023	Resultat 2022	Budget 2023	Budget 2022	Avvikelse 2023
Fjärrvärme	-224.08	-196.33	215.15	176.16	-8.93	-20.17	-20.00	-20.00	-11.07
Vatten och avlopp	-70.63	-68.70	78.71	68.96	8.08	0.26	3.00	0.00	-5.08
Summa	-294.71	-265.03	293.86	245.12	-0.85	-19.91	-17.00	-20.00	-16.15

Fjärrvärme

Energiintäkterna för fjärrvärme blev 6 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket beror på högre försäljning under vintermånaderna. Trots högre energiintäkter räcker inte dessa för att täcka de kraftiga prishöjningarna på egna bränslen. Totalt sett ligger kostnaderna för bränsle under samma period 19 miljoner kronor högre än budget.

VME har haft bra tillgänglighet i de egna anläggningarna under eldningssäsongen men mycket lägre leveranser från våra spillvärmeleverantörer. Samtidigt som slutet av 2023 blev kallare än normalt. Det ekonomiska läget med lågkonjunktur har bidragit till lägre produktion hos spillvärmeleverantörer. Sammantaget blir resultatet längre än budgeterat.

Vatten och avlopp

VA-verksamheten gör ett sämre resultat än budgeterat. Tidigare års skuld till abonnenterna regleras och resterande del av underskottet påverkar VME's resultat negativt (-1,9 miljoner kronor). Största delen av underskottet beror på högre räntekostnader. Övriga händelser av väsentlig betydelse är bland annat oförutsedda pensionsavsättningar samt ökade kemikaliekostnader. Utfallet visar att VA-verksamheten överskrider budget för kemikalier med 2 miljoner kronor och 5 miljoner kronor för räntor.

Resultat och ekonomisk ställning

Bolagets intäkter, kostnader och resultat

Verksamhetens utveckling (mkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens intäkter	184.90	323.20	395.70	372.48	383.83
Verksamhetens kostnader	166.80	303.80	372.60	345.98	378.99
Årets resultat efter finansiella poster	18.10	19.40	23.10	26.50	4.84

VME gör ett sämre resultat 2023 än tidigare.

Anledningen till den stora skillnaden i siffrorna mellan 2019 och 2020 beror på att vatten- och avloppsverksamheten samt den skattefinansierade delen från tidigare tekniska kontoret i Köpings kommun övergick till VME.

Budgetföljsamhet

Budgetavvikelse (mkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Årsbudget	15.0	17.0	18.0	20.0	17.0
Budgetavvikelse	3.1	2.4	5.0	6.5	-12.2

För verksamhetsåret har vi genererat ett överskott på 4,8 miljoner kronor vilket är 12,2 miljoner kronor under budget.

Bolagets investeringar och finansiering

Nyckeltal över tid (mkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringar (netto)	18.4	68.8	69.6	61.2	129.4
Långfristig skuld	293.2	585.9	624.8	584.6	567.0

Skattefinansierad verksamhet

Investeringsredovisning netto (mkr)	Utfall 2023	Omförd budget tidigare år	Omförd budget fg år (2022)	Budget 2023	Total budget	Avvikelse	Utfall 2022
Skattefinansierad verksamhet							
Väg- och järnvägsnät, parkering	25.71	22.26	-5.29	23.65	40.62	14.91	41.42
Parker	6.60	3.31	2.43	6.80	12.54	5.94	5.57
Gemensam administration	2.91	19.17	-2.46	2.95	19.66	16.75	1.95
Kommersiell verksamhet	1.48	4.43	-0.66	1.60	5.37	3.89	1.84
Hamnen	55.61	231.38	-58.73	0.00	172.65	117.04	58.75
Summa	92.32	280.55	-64.71	35.00	250.84	158.52	109.53

Investeringar för den skattefinansierade verksamheten utförs av VME för Köpings kommuns räkning.

Väg- och järnvägsnät, parkering

En eldriven Opel Vivaro-transportbil utrustad med verkstadsinredning har köpts in under året. Dessutom har det skett investeringar inom reparation och underhåll av industribangården, där en ny järnvägsöverfart färdigställts. Arbetet var omfattande och inkluderade termitsvetsning och asfaltering vid järnvägsspåret. Delar av förråden på Sjötullen har genomgått renoveringar med ny panel och asfaltsyta.

Under året har en vattenkiosk färdigställts. Det är ett samarbete inom VME mellan flera avdelningar. Projektet gick över budget på grund av att marken behövde höjas för att erhålla erforderlig täckning på vattenledningen. En markförorening upptäcktes på plats som ytterligare försvårade arbetet och ledde till stillestånd samt förseningar. Dessa kostnader var inte inräknade i budgeten.

Beläggningsåterställningen på Andvägen tog längre tid än planerat. Arbetet skedde i ett bostadsområde där utrymmet var trångt. Vissa justeringar som avvek från handlingarna var

nödvändiga för att anpassa höjder mot utfarter och befintlig mark. På Tallbacksvägen i Munktorp pågår arbetet med ny beläggning. Under våren 2024 kommer en trafiksäkerhetsåtgärd installeras.

På Nygatan valde VME att förlänga sträckan som skulle få ny beläggning. Detta då den närliggande beläggning visade sig vara utsliten och ny lades ända fram till Västra Långgatan. Ett extra lager asfalt lades i cirkulationsplatsen för att göra gatan mer slitstark då trafikmängden är relativt hög. Detta gjorde att projektet fick 0,5 miljoner kronor mer i kostnader mot beslutad budget.

Beläggningsarbetet på bland annat Karlsdalsgatan, Järnvägsgatan, Västeråsvägen och Ringvägen har färdigställts med en kostnad under budget.

Ny dagvattenbrunn har under 2023 monterats vid Vitövägen för att avhjälpa tidigare regelbundna vattensamlingar på platsen. Arbetet med pumpstationer för dagvatten pågår och innebär att modernisera utrustningen. I början av december fick man avbryta arbetet då vattenflödet i ån var för högt. Arbetet kommer att återupptas 2024.

Projektet Stora gatans etapp 1, mellan Karlsdalstorg och Sveavägen, har renoverats med ny markbeläggning, ny stödmur samt nya planteringar. Projektet har gått över budget framför allt på grund av inflation och för att byggtiden blev längre än planerat. Den förlängda byggtiden har medfört högre arbetskostnader än budgeterat och lett till att löpande kostnader har ökat som till exempel vibrationsmätningar. Utfallet blev 2,3 miljoner kronor mer än budgeterat.

Fler projekt som innefattar trafiksäkerhetsåtgärder samt säkra gcm-passager (gång-, cykel- och mopedpassager) har genomförts under året:

- På Kihlmansgatan har trafiksäkerhetsåtgärder i form av refuger och farthinder i gatan installerats. Justering av befintlig gatubelysning och gång- och cykelvägen var också nödvändig. Kostnaden blev 0,2 miljoner kronor högre än budget.
- Två säkra gcm-passager med betongkuddar har också byggts. En på Ringvägen vid Skoftestaskogen samt en på Västeråsvägen vid Arbmans väg. På Västeråsvägen blev kostnaden mer än beräknat. Anledningen till det är att en stensättning krävdes för överkörningsbar yta samt extra kabelschakter för att säkra strömförsörjningen till gatubelysningen på Östanåsområdet.
- Vid polisstationen på Ringvägen har en säker gcm-passage anlagts. Vid projektering visade det sig inte vara möjligt att lägga betongkuddar. Därför krävdes ett större farthinder med hänsyn till det korta avståndet mellan utfarter, övergångsställen och korsning. Kostnaden för projektet uppgick till 0,5 miljoner kronor mer än budgeterat.

Omläggning av befintliga gc-vägar (gång- och cykelväg) har utförts under året. Bland annat har Malmönvägen fått ny beläggning samt KUJ-banan, Rosenlundsgatan till Ringvägen. På grund av försenat startdatum för Skogsledens gc-väg kommer arbetet fortlöpa under 2024.

Ett antal projekt med renovering av broar har utförts under 2023:

- Arbetet med gc-bro över Valstaån (Lötbron) pågår. Betongreparationer av brostöd och rostskyddsmålning av brolager har utförts enligt plan. Återstående arbeten sker 2024 och omfattar nya erosionsskydd och spricklagning av brobeläggning.
- Broreparationerna för bron över gc-väg vid Ullvileden har genomförts enligt plan. Åtgärderna inkluderade tätskiktsbyte, ny beläggning, ytskydd, betongreparationer, rostskyddsmålning räcken samt markarbeten.

- På Åpromenaden har VME reparerat en brygga. Efter utförd dykinspektion har en preliminär riskklassning med rekommendationer tagits fram och ska granskas. Under 2024 kommer en plan upprättas bestående av bland annat åtgärdsförslag och kostnadsbedömning.
- Bro till Fågelön i Nyckelbergsparken samt bro över Hedströmmen i Kröcklinge har rivits. Både Fågelöns bro samt bron över Hedströmmen hade allvarliga skador på den bärande konstruktionsdelen. Ny bro till Fågelön utreds.
- Bro över gc-väg vid Baldersgatan har genomförts enligt plan och budget.
- Arbetet pågår med träbron över Köpingsån, vid kvarteret Manhem. 2024 är planen att riva befintlig bro samt återställande av anslutande områden.
- Det pågår en utredning av status på Dambron, bro över Köpingsån. En förstudie för att utreda alternativ för fortsatta åtgärder på bron har inletts.
- För bron över Köpingsån vid Nygatan har en särskild inspektion och projektering av broreparation utförts enligt plan. Återstående reparationsarbeten ska ske 2024.
- Bron vid Sylta odlingslotter har en bygghandling för tillfällig förbindelse med väg och brotrumma tagits fram. Detta för att bibehålla framkomligheten medan den gamla bron rivs.

Byte av gamla stolpar och fundament, armaturer samt styrenheter har fortsatt under året. Projektet har koordinerats med andra arbeten för att effektivisera kostnaderna av utbyte av gamla stolpar i samband med till exempel på Bredablicksvägen och Andvägen. Cirka 350 armaturer har installerats i Kolsva. Installationerna påbörjades först under hösten på grund av onormalt långa leveranstider, vilket beror på hög efterfrågan av elektronikdelar i världen. Installation av cirka 160 armaturer återstår. Utbyte av styrenheter pågår och nya enheter har beställts. Då detta arbete är mest kostnadseffektivt under barmarkssäsongen samt har långa leveranstider fortsätter arbetet under 2024.

Parker

Flera parker har under året blivit ombyggda. Bivurparkens fontän har renoverats och moderniserats. Stamledning har bytts, ny bassängbotten gjutits i betong och dammen har fått två nya fontänskulpturer. Projektet har överskridit budget med 0,18 miljoner kronor eftersom byggnationen tog längre tid än beräknat. Etapp 1 av Östra Kvarnparken har färdigställts med nya växter, planteringsbäddar med droppbevattning, möbler, belysning och nytt markmaterial. Projektet höll sig inom budgetramen. I etapp två ska ytan under bron vid Ågårdsgatan göras i ordning för att bli en trevligare plats med ökad trygghetskänsla.

Inom projektet mindre åtgärder park har VME utfört följande:

- På Bronsspännets lekplats har lekutrustning bytts ut.
- Tunadalsparkeringen har fått bevattning och växter.
- I Västra Kvarnparken har ett smidesräcke kommit på plats intill ån.
- Innerstaden har fått kompletterande blomsterurnor.
- På Midgårdsparkeringen har en upprustning av växtmaterial skett.

30 träd har planterats inom trädplanteringsprojektet för år 2023. Ytterligare 21 träd har planterats för 2022-års trädplanteringsprojekt. Träden har inte kunnat köpas in tidigare då upphandling för nytt ramavtal för växter färdigställdes först under 2023.

Under 2023 har flera lekplatser renoverats till exempel Hummelbäcksparkens lekplats och gångbana, Mariebergs lekplats samt Moss- och Kärrvägens lekplats i Kolsva. I Hummelbäcksparken har gångbanan asfalterat, lekplatsen renoverades 2022. När det gäller Mariebergs lekplats har den fått ny lekutrustning, nytt markmaterial, belysning och träd. Temat för lekplatsen är småkryp. Moss- och Kärrvägens lekplats är färdigställd och kommer 2024 att kompletteras med en klätterställning.

Elunds bollplan intill Fågelvägen är under ombyggnad och kommer färdigställas våren 2024. En ny multisportplan ska byggas och ersätta den befintliga fotbollsplanen.

Gemensam administration

Projekteringen av projektet Ullvi ängar har granskats och slutförs under året. Förberedande undersökningar, utredningar och upphandlingar som krävs för att genomföra projektet har slutförts.

Större delen av tomterna är sålda i Skogsledens förlängning och därför utfördes de kvarvarande arbetena i områdets infrastruktur. Vattenförande områdena har justerats för att fungera planligt. Allmänna platsytor mellan tomterna har mätts in och justeras för att säkerställa framkomligheten till parken och den planerade lekplatsen. Vägarna har rengjorts för att få sin slutliga topp av asfalt. I Skogsledens förlängning etapp 1 finns ytor avsatta för en ny lekplats med naturligt tema. Under året har en bygghandling tagits fram. VME har haft ett bra samarbete med Ullvigymnasiets byggprogram för att ta fram delar av lekplatsens utrustning.

Hamnen

Huvuddelen av hamnenprojektet avser arbete med muddring och solidifiering av muddermassor. Den slutliga muddringen genomfördes under året. En ny entreprenör upphandlades och arbetet utfördes enligt tidplan. Handlingar för renovering av OFA-anläggningen (anläggning för att hantera oljeförorenat vatten) är påbörjad. Byggstart är inte planerad än. Vid efterbesiktning framkom att det fanns skador på pålar. Vilket åtgärdades och besiktigades under hösten.

I projektet ingår även förslag på teknisk lösning av kulvert för ammoniakledning. Flera förslag har tagits fram av

projektgruppen. Samråd har skett med berörda parter samt kommunen. Vid årets slut framgår att projektet kommer fortsätta enligt beslutat plan.

Under våren och sommaren skedde projektering, bygglovsansökan och upphandling av nytt kontor. Byggnationen pågår och inflyttning är planerad till maj 2024.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Investeringsredovisning netto (Mkr) Avgiftsfinansierad verksamhet	Utfall 2023	Omförd budget tidigare år	Omförd budget fg år (2022)	Budget 2023	Total budget	Avvikelse	Utfall 2022
Fjärrvärme	92.05	0.00	7.56	260.10	267.66	175.61	33.36
Vatten och avlopp	37.31	94.39	0.00	34.80	129.20	91.89	28.93
Summa	129.36	94.39	7.56	294.90	396.86	267.50	62.29

Fjärrvärmeverksamhet

Projektet med att bygga en ny flispanna i Arboga är i full gång med projektering, upphandling och samtidigt arbete med mark och byggprocess. Projektet prognostiserar för 10 procent högre kostnad än budgeterat på grund av högre kostnader för mark- och byggarbeten. Anläggningen planeras att tas i provdrift i slutet av 2024 för att vara klar för övertagande i början av år 2025.

Projekt med utökad rening av rökgaskondensat från flispannorna i Arboga pågår. Överträdelser av gällande utsläppskrav har skett. När den nya pannan är färdig ska allt kondensat renas i en gemensam reningsanläggning.

Under året har projekt i Köping genomförts för utbyte av ledning i Viktoriagatan. Ett helhetsgrepp har tagits i området för att undvika framtida lagningar. Projektet med att byta äldre ledning i Kvarngatan har också färdigställts. I Arboga påbörjades omläggning av en kulvert då ny skola ska byggas för att ersätta Gäddgårdsskolan.

Projektet med flytt av oljecistern från Kolsva panncentral till Norsaverket är färdigt. Det återstår endast några anslutningar av instrument och rörledningar. Fjärrvärmeverksamheten har under året även färdigställt arbetet med ett enhetligt mätsystem som digitalt samlar in värden från kundernas mätare. Systemet förenklar och gör att VME är bättre rustade för framtida krav.

Utöver projektet med nya pannan som är ett flerårigt projekt så är projekten Ullvi ängar och Stora gatan försenade och det betyder att 175,6 miljoner kronor i beslutad investeringsbudget inte kommer användas i år.

Vatten- och avloppsverksamhet

Ett flertal renoveringar av vatten- och avloppsledningsnätet har genomförts under året, till exempel i Bredablicksvägen samt Kvarngatan. I Bredablicksvägen anlades även en nyanläggning av dagvattenledning. I samband med en vattenläcka på Karlsdalsgatan renoverades vattenledningarna. På Ringvägen har även arbetet med renovering av ledningar påbörjats. Arbetet beräknas bli klart under våren 2024. Dagvattennätet kommer där att kompletteras med en fördröjningsdamm, som ska utjämna flödestoppar och minska risken för översvämning nedströms i systemet.

I samband med exploateringsområdet Ullvi ängar påbörjades under 2023 dagvattenprojektet Ullviforsen. Även där är syftet att avlasta befintligt nät vid flödestoppar och minska risken för översvämning i systemet.

Ventilbyten på vattenledningsnätet i Allesta, Vadarvägen och Tallbacksvägen har skett under 2023. Under perioden har fyra stora 400-ventiler i Järnvägsgatan/Nygatan och Karlsdalsgatan ersatts. VA-verksamheten har under året installerat 288 nya vattenmätare. Dessa vattenmätare kan förutom mäta abonnentens förbrukning även upptäcka vattenläckor på både den privata delen samt den kommunala. VME hade vid årets utgång totalt 620 mätare av den modellen.

Vattenkiosken har flyttats till Industrivägen, för att vara mer lättillgänglig för kunderna. Det är ett samarbete inom VME mellan flera avdelningar.

Nya pumpar med tillhörande rörgalleri har installerats till Malmöns avloppspumpstation samt ny pump till gamla reningsverket i Kolsva installerades under 2023.

I projektet med att ansluta verksamhetsområdena vid den norra Mälarstranden har arbetet med att bestämma anslutningspunkter för respektive abonnent påbörjats samt fortsättning av förläggning av sjöledningen. Avtal för leverans av de större pumpstationerna, villapumpstationerna och tryckstegringsstationerna är klara. Anledningen till att inte hela årets budget använts är att projektet spänner över flera år, arbetet fortsätter under 2024.

Bolagets soliditet

	2019	2020	2021	2022	2023
Soliditet %	24.7 %	14.0 %	14.6 %	15.4 %	13.5 %

VME:s soliditet har minskat under 2023. Anledningen till minskningen mellan 2019 och 2020 beror på flytt av tillgångar och skulder för VA-verksamheten och övrig teknisk verksamhet från tidigare tekniska kontoret. Anledningen till minskningen 2023 är att våra tillgångar har ökat medan det egna kapitalet har minskat.